

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยง และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ชั้นเตรียมปฐมวัย เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและมีการพักผ่อนเพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย จะมุ่งส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความเป็นไทย มีความพร้อมที่จะเรียนต่อ ชั้นปฐมวัยปีที่ ๒ ภายใน ๑ ปีการศึกษา โดยประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

พันธกิจ

๑. ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เน้นพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๒. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๓. ฝึกระวังดูแลสุขภาพ การรับประทานอาหาร การดื่มดื่มนมอย่างสม่ำเสมอ
๔. จัดหาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย
๕. มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
๖. ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๗. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อระดมความคิด ทรัพยากร มาช่วยเหลือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

เป้าหมาย

๑. ครูผู้ดูแลเด็กมีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพดี
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามสภาพของท้องถิ่น
๓. เด็กระดับปฐมวัยร้อยละ ๘๕ มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัย
๔. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยมีสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ และสัมผัสจริง
๕. เด็กระดับปฐมวัยทุกคน ได้รับการประเมินพัฒนาการ และนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
๖. ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมทุกครั้งที่มีการจัดการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย
๗. หน่วยงาน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
๓. พัฒนาการด้านสังคม
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
 - คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะและสภาพที่พึงประสงค์

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี

คุณลักษณะที่ ๑.๑ น้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ

๑.๑.๑ มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

๑.๑.๒ มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

๑.๑.๓ มีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

คุณลักษณะที่ ๑.๒ ร่างกายแข็งแรง

๑.๒.๑ มีภูมิต้านทานโรค ไม่เจ็บป่วยบ่อย

๑.๒.๒ ขับถ่ายเป็นเวลา

๑.๒.๓ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์

๑.๒.๔ นอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะที่ ๒.๑ ใช้อวัยวะใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย

๒.๑.๑ นั่งยองๆ เล่นโดยไม่เสียการทรงตัว

๒.๑.๒ เดินถอยหลังได้

๒.๑.๓ เดินขึ้นลงบันได โดยมือข้างหนึ่งจับราว และก้าวเท้า โดยมีสองเท้าใน
ชั้นเดียวกัน

๒.๑.๔ กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นทั้งสองข้าง

คุณลักษณะที่ ๒.๒ ใช้อวัยวะเล็ก และประสานสัมพันธ์มือ-ตาได้เหมาะสมกับวัย

๒.๒.๑ จับสีเทียนแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้

๒.๒.๒ เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง หรือเส้นตรงแนวตั้ง

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่ ๓.๑ ร่าเริง แจ่มใส

๓.๑.๑ อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข

คุณลักษณะที่ ๓.๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

๓.๒.๑ แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ

๓.๒.๒ แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด

๓. พัฒนาการด้านสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะที่ ๔.๑ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวได้

๔.๑.๑ รู้จักเก็บของเล่น

๔.๑.๒ คำนึงกับสิ่งของ เครื่องใช้ภายในห้องเรียน

คุณลักษณะที่ ๔.๒ เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย

๔.๒.๑ รอคอยช่วงสั้นๆ

๔.๒.๒ เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่ ๕.๑ ช่วยเหลือตนเองด้านโภชนาการได้ตามวัย

๕.๑.๑ ใช้ช้อนตักอาหารเองได้

๕.๑.๒ เทน้ำลงแก้วได้

คุณลักษณะที่ ๕.๒ ช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตรได้ตามวัย

๕.๒.๑ พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว

๕.๒.๒ หวีผม ทาแป้งได้ด้วยตนเอง

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่ ๖.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้ตามวัย

๖.๑.๑ ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตามทำนอง

๖.๑.๒ สนใจดูหนังสือนิทานภาพ

คุณลักษณะที่ ๖.๒ แสดงออก และ/หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้

๖.๒.๑ พูดเป็นวลีสั้นๆ

๖.๒.๒ มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะที่ ๗.๑ สนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

๗.๑.๑ อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ

๗.๑.๒ ถามบ่อย ถามซ้ำ

๗.๑.๓ จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นานขึ้น

คุณลักษณะที่ ๗.๒ เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ

๗.๒.๑ เลียนแบบการกระทำของผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น

๗.๒.๒ พยายามเลียนเสียงต่างๆ

คุณลักษณะที่ ๗.๓ สำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส

๗.๓.๑ ค้นหาของที่ถูกซ่อนโดยมีสิ่งปกปิด ๒ - ๓ ชั้น

๗.๓.๒ สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆรอบตัว

การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

แนวปฏิบัติในการการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สำหรับเด็กช่วงอายุ ๒ - ๓ ปี เน้นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นตามธรรมชาติที่เหมาะสมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามวัยของเด็ก ทั้งนี้ เด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงแรก เด็กมีการพึ่งพาตนเอง แสดงความเป็นตัวของตัวเอง จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรผสมผสานการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแบบบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวเด็กเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิตหรือช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตบุคคลแต่ละคนตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่กำหนดความสามารถ แรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดีและความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็กที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้าน ที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวในวิถีชีวิตของเด็กและสังคมภายนอก อันจะส่งผลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ระดับ ที่สูงขึ้นต่อไป

ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา ประกอบด้วยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กในการสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย การสร้างความรักความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่างๆรอบตัว และการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้นการฝึกทักษะต่างๆผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและการเล่น เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบ ลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือทำจริงการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลและธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบทของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ดังต่อไปนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่(กล้ามเนื้อแขน-ขา-ลำตัว) กล้ามเนื้อเล็ก(กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือ)และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท(กล้ามเนื้อมือ-ประสาทตา) ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะดนตรี การเล่น เครื่องเล่นสัมผัส การเล่นออกกำลัง กลางแจ้ง เป็นต้น

ประสบการณ์ที่ส่งเสริม ประกอบด้วย การเคลื่อนไหว การทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาทเด็กควรมีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและการเล่นในสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ได้รับประสบการณ์การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กและฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างแขนกับขา มือกับปาก มือกับตาไปด้วยกัน

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัยมีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน เช่น การเล่นกับผู้คนหรือสิ่งของ การฟังนิทาน การร้องเพลง หรือแสดงท่าทางตามจังหวะเสียงเพลง เป็นต้น

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง การแสดงอารมณ์ที่เป็นสุข การควบคุมอารมณ์การแสดงออก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจซึ่งจะส่งผลให้เด็กสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่คุ้นเคยและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวัน ในลักษณะของกิจกรรมกลุ่มต่างๆ เช่น เล่นอย่างอิสระกับเด็กอื่น เล่นร่วมกับผู้อื่น แบ่งปันหรือให้รู้จักรอคอย ใช้ภาษาบอกความต้องการ ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเอง การปรับตัวอยู่ในสังคม เด็กควรมีโอกาสได้เล่นรวมกลุ่มหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศเดียวกันหรือต่างเพศ หรือผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนจุนฝึกให้ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัยที่เด็กสามารถทำได้

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกตคุณลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสี ขนาดรูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส จดจำชื่อเรียกสิ่งต่างๆ รอบตัว มีการฝึกการใช้ไวยวะรับสัมผัสต่างๆ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ในการแยกแยะสิ่งที่รับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับความเหมือน ความแตกต่าง และมีติสัมพันธ์

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การสังเกต การฟัง การคิด การแก้ปัญหา และการใช้ภาษาสื่อความหมาย เด็กควรได้รับการชี้แนะให้รู้จักคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่างๆรอบตัว สังเกตวัตถุสิ่งของที่มีสีสัณและรูปทรงที่แตกต่างกัน เด็กควรได้ฝึกการฟังเสียงต่างๆ รอบตัวโดยเฉพาะเสียงพูด หยอกล้อโต้ตอบของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กออกเสียงและเลียนเสียงจนพัฒนาเป็นคำพูดที่สื่อความหมายได้มากขึ้น เด็กควรมีโอกาสสำรวจ ค้นคว้าทดสอบ ทดลองวัตถุสิ่งของที่เป็นของจริง สิ่งของที่เลียนแบบของจริงและสิ่งของที่ไม่มีรูปแบบชัดเจนตลอดจนฝึกให้เด็กได้คิดวางแผน คิดตัดสินใจ หรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่ายๆด้วยตนเองและให้เด็กได้แสดงออกถึงจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ออกมาเป็นภาพวาดหรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ตามความสามารถของวัย

๒. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่จะให้เด็กอายุ ๒ปีเรียนรู้ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กเป็นลำดับแรกแล้วจึงขยายไปถึงเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งข้อมูลที่เด็กเริ่มต้นเรียนรู้มาจากคำพูดคุยโต้ตอบชี้ชวนให้ดู สอนหรือพูดบอก โดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กให้เด็กรู้จักชื่อเรียกและคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวเด็กดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อของตนเอง เริ่มต้นจากชื่อเล่น ได้รู้จักรูปร่าง หน้าตา และชื่อเรียกส่วนต่างๆของร่างกาย ตลอดจนได้สำรวจความสามารถของตนเองในการทำสิ่งต่างๆได้ เช่น คลานได้ หยิบของได้ เป็นต้น

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อของพ่อแม่ พี่น้อง และบุคคลต่างๆในครอบครัวตลอดจนมีโอกาสได้พบปะ พูดคุย ทำความรู้จักกับชื่อเรียกหรือสรรพนามแทนตัวญาติหรือผู้เลี้ยงดูเด็กรวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในครอบครัว ชุมชน และสังคม -วัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เช่น เล่นกับพี่น้องในบ้าน ไปตลาดกับแม่ เป็นต้น

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรรู้จักชื่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตรอบตัวรวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่ายของสิ่งต่างๆในธรรมชาติที่พบเห็นในชีวิตประจำวันจากการชี้แนะ หรือสำรวจ

๒.๔ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อของวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้หรือของเล่นที่อยู่รอบตัวรวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่าย ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส เป็นต้น

ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ / คุณลักษณะ /
สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)

ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ / คุณลักษณะ และสภาพที่พึงประสงค์
 ชั้นเตรียมปฐมวัย (อายุ ๒ - ๓ ปี)

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	
ด้านร่างกาย	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี	คุณลักษณะที่ ๑.๑ น้ำหนักส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	๑. มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๒. มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๓. มีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	
		คุณลักษณะที่ ๑.๒ ร่างกายแข็งแรง	๑. มีภูมิคุ้มกันโรค ไม่เจ็บป่วยบ่อย ๒. ขับถ่ายเป็นเวลา ๓. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ๔. นอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย	
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน	คุณลักษณะที่ ๒.๑ ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	๑. นั่งยองๆ เล่นโดยไม่เสียการทรงตัว ๒. เดินถอยหลังได้ ๓. เดินขึ้นลงบันได โดยมีมือข้างหนึ่งจับราว และก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน ๔. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นทั้งสองข้าง	
		คุณลักษณะที่ ๒.๒ ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้เหมาะสมกับวัย	๑. จับสียีนแทงใหญ่เพื่อขีดเขียนได้ ๒. เลียนแบบการลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง	
	ด้านอารมณ์จิตใจ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	คุณลักษณะที่ ๓.๑ ร่าเริงแจ่มใส	๑. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม ๒. หัวเราะง่าย แวตามีความสุข
			คุณลักษณะที่ ๓.๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย	๑. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ ๒. แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านสังคม	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว	คุณลักษณะที่ ๔.๑ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวได้	๑. รู้จักเก็บของเล่น ๒. คำนึงเกี่ยวกับสิ่งของ เครื่องใช้ภายในห้องเรียน
		คุณลักษณะที่ ๔.๒ เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	๑. รอคอยช่วงสั้นๆ ๒. เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย	คุณลักษณะที่ ๕.๑ ช่วยเหลือตนเองด้านโภชนาการได้ตามวัย	๑. ใช้ช้อนตักอาหารเองได้ ๒. เทน้ำลงแก้วได้
		คุณลักษณะที่ ๕.๒ ช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตรได้ตามวัย	๑. พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว ๒. หวีผม ทาแป้งได้ด้วยตนเอง
ด้านสติปัญญา	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	คุณลักษณะที่ ๖.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้ตามวัย	๑. ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตามทำนอง ๒. สนใจดูหนังสือนิทานภาพ
		คุณลักษณะที่ ๖.๒ แสดงออกและ/หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้	๑. พูดเป็นวลีสั้นๆ ๒. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว	คุณลักษณะที่ ๗.๑ สนใจการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว	๑. อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ๒. ถามบ่อย ถามซ้ำ ๓. จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นานขึ้น
		คุณลักษณะที่ ๗.๒ เรียนรู้ผ่าน การเลียนแบบ	๑. เลียนแบบการกระทำของผู้ใกล้ชิดหรือ เด็กอื่น ๒. พยายามเลียนเสียงต่างๆ
		คุณลักษณะที่ ๗.๓ สืบหา โดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. ค้นหาของที่ถูกซ่อนโดยมีสิ่งปกปิด ๒ - ๓ ชั้น ๒. สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆรอบตัว

ตารางกำหนดเวลาเรียน
ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)

ภาคเรียนที่	เวลาเรียน (วัน)	หมายเหตุ
๑	๑๐๐	
๒	๑๐๐	
รวม	๒๐๐	

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขภาพดี	คุณลักษณะที่ ๑.๑ น้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	๑. มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๒. มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๓. มีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - สุขนิสัยที่ดี	การรู้จักสุขภาพอนามัยส่วนตน
		คุณลักษณะที่ ๑.๒ ร่างกายแข็งแรง	๑. มีภูมิต้านทานโรค ไม่เจ็บป่วยบ่อย ๒. ซึบถ่ายเป็นเวลา ๓. รู้ประเภทอาหารที่มีประโยชน์ ๔. นอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - สุขนิสัยที่ดี	การรู้จักสุขภาพอนามัยส่วนตน
ด้านร่างกาย	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน	คุณลักษณะที่ ๒.๑ ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	๑. นั่งยองๆ เอนไปด้านหลัง ๒. เดินถอยหลังได้ ๓. เดินขึ้นลงบันได โดยมีช่องทางหนึ่งจับราว และก้าวเท้า โดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน ๔. กระโดดตดอยู่กับที่ โดยเท้าพาดพื้นทั้งสองข้าง	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การทรงตัว	การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายของตนเอง

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<p>คุณลักษณะที่ ๒.๒ ใช้กล้านับซื้อ เล็กและประสบการณ์สัมพันธ์มือ - ตา ได้เหมาะสมตามวัย</p>	<p>๑. จับสี่เหลี่ยมแบ่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้</p> <p>๒. เขียนแบบการลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเลข</p> <p>- การขีด เขียน</p>	<p>การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายของตนเอง</p>
<p>ด้าน อารมณ์ จิตใจ</p>	<p>คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๓ มีความสุข และ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย</p>	<p>คุณลักษณะที่ ๓.๑ ร่าเริง แจ่มใส</p>	<p>๑. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม</p> <p>๒. หัวเราะง่าย แสดงความสุข</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเลข</p> <p>- การแสดงออกทางอารมณ์</p>	<p>การพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบตนเอง</p>
		<p>คุณลักษณะที่ ๓.๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย</p>	<p>๑. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ</p> <p>๒. แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเลข</p> <p>- การแสดงออกทางอารมณ์</p>	<p>การพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบตนเอง</p>

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔.1 รับรู้และสร้าง	คุณลักษณะที่ ๔.๑ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	๑. รู้จักเก็บของเล่น ๒. ค้นพบกับสิ่งของ เครื่องใช้ในในห้องเรียน	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การปรับตัวทางสังคม	การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม
	ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว	คุณลักษณะที่ ๔.๒ เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	๑. รอคอยช่วงสั้นๆ ๒. เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การปรับตัวทางสังคม	การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม
ด้านสังคม	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕.1 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย	คุณลักษณะที่ ๕.๑ ช่วยเหลือตนเองด้านโภชนาการได้ตามวัย	๑. ใช้ช้อนตักอาหารเองได้ ๒. เหน้าलगแก้วได้	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การช่วยเหลือตนเอง	การพัฒนาความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง
	คุณลักษณะที่ ๕.๒ ช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตรได้ตามวัย	คุณลักษณะที่ ๕.๒ ช่วยเหลือตนเองด้าน	๑. พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว ๒. ทวีมน ท่าแบ่งได้ด้วยตนเอง	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การช่วยเหลือตนเอง	การพัฒนาความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง

พัฒนาการ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสติปัญญา	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	คุณลักษณะที่ ๖.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้ตามวัย	๑. ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตามทำนอง ๒. สนใจดูหนังสือนิทานภาพ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การสนใจ ไม่เรียนรู้	การรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว
ด้านสติปัญญา	คุณลักษณะที่ ๗ สนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	คุณลักษณะที่ ๗.๑ สนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	๑. พูดเป็นวลีสั้นๆ ๒. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม” ๑. อยากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ๒. ถามบ่อย ถามซ้ำ ๓. จุดจอต่อกสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นานขึ้น	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การพูด และการถาม - การสนใจ ไม่เรียนรู้	การรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว
	คุณลักษณะที่ ๗.๒ เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ	คุณลักษณะที่ ๗.๒ เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ	๑. เลียนแบบการกระทำของผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น ๒. พยายามเลียนแบบเสียงต่างๆ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การฟัง และการเลียนแบบ	การรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว
	คุณลักษณะที่ ๗.๓ สำราวจโดยใช้ประสาทสัมผัส	คุณลักษณะที่ ๗.๓ สำราวจโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. ค้นหาสิ่งที่ถูกซ่อนโดยมีสิ่งปกปิด ๒ - ๓ ชั้น ๒. สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆ รอบตัว	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การสนใจ ไม่เรียนรู้	การรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน การจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ
๒. ตระหนักและสนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ
๓. ปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความรักความเข้าใจ และใช้เหตุผล
๔. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุลครบทุกด้าน
๕. ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม และวัฒนธรรมไทย
๖. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถและการเรียนรู้ของเด็ก
๗. สนับสนุนการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก
๘. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
๙. ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ
๑๐. ประสานความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

๑. ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล
๒. สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจและความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กในวิถีชีวิตประจำวัน
๓. จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
๔. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
๕. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ และของเล่นที่สะอาด หลากหลาย ปลอดภัย และเหมาะสมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้านรวมถึงมีพื้นที่ในการเล่นน้ำเล่นทราย
๖. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก สื่อที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นพี่เลี้ยงเด็ก
๗. จัดรวบรวมข้อมูล และติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง และสม่าเสมอ
๘. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้พ่อแม่ ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการเด็ก

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม แล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ครูผู้ดูแลเด็ก สร้างขึ้นหรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตาม การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
- ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
- ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ และกิจวัตรประจำวัน การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์เด็กและผู้ใกล้ชิด และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก
- บันทึกพัฒนาการลงในสมุดบันทึกพัฒนาการ และใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น
- นำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการไปพิจารณาจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๑. บทบาทของพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู

- ๑.๑ ต้องมีความพร้อมในการให้ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก โดยให้รายละเอียดตามบันทึกทะเบียนประวัติเด็ก
- ๑.๒ เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กในการใช้ชีวิตครอบครัวอย่างอบอุ่น มั่นคง มีการสื่อสารทางบวก ระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ และมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต
- ๑.๓. ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ในการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กตามวัย
- ๑.๔ ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- ๑.๕ ประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน
- ๑.๖ สร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ก่อนที่จะให้เด็กเข้าศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๑.๗ ส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การบอกชื่อของตนเอง การบอกความต้องการของตนเอง การแต่งกาย และการรับประทานอาหาร
- ๑.๘ ส่งเสริมให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำอะไรด้วยตนเอง ควรหลีกเลี่ยงการบังคับ ชูเชิญ หรือการต่อล้อต่อเถียงทำโทษรุนแรง แต่ใช้วิธีอบรมสั่งสอนด้วยความเข้าใจ สนใจ ชมเชย เมื่อเด็กทำสิ่งที่ควร และช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ
- ๑.๙ ส่งเสริมให้เด็กรู้จักฟัง เรียบเรียงความคิด ฝึกการใช้ภาษาด้วยการถามให้เด็กแสดงความคิดเห็น พูดถึงเรื่องราวหรือแสดงท่าทางตามที่เด็กเข้าใจ หลังจากที่ได้พบเหตุการณ์ต่างๆ หรือจากที่เล่านิทานให้ฟัง
- ๑.๑๐. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและความเข้าใจ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีโอกาสตอบสนอง สร้างความคุ้นเคย ทำให้เกิดความรักและความผูกพัน
- ๑.๑๑ ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกสนุก มีความสุขกับการกระทำสิ่งที่สร้างสรรค์ ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ เล่น และฝึกทำสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย
- ๑.๑๒ ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ที่เป็นมิตร และเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ง่ายด้วยการยิ้มแย้ม สัมผัสเด็กอย่างอ่อนโยน คอยสังเกตการณ์แสดงออกของเด็ก สนใจที่จะตอบคำถามและเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เร็ว และมีกำลังใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- ๑.๑๓ ส่งเสริมให้เด็กมีจิตใจมั่นคง ไม่สับสน ด้วยการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตา เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการใช้เหตุผลอย่างสมเหตุสมผล ฝึกให้เป็นคนรู้จักคิด มีน้ำใจและคุณธรรมหลีกเลี่ยงการละเลยทอดทิ้งเด็ก ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพอยู่กับเด็ก ปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเข้าใจ

๑.๑๔ ส่งเสริมให้เด็กใฝ่รู้ กล้าแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ ด้วยการให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กกำลังทำ ตอบคำถามของเด็ก ฝึกให้เด็กสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว ให้โอกาสที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ลองผิดลองถูกในสิ่งที่ไม่เสียหายหรืออันตราย

๑.๑๕ ส่งเสริมให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะทำในสิ่งดีๆ ด้วยการให้ความสนใจ ชมเชยหรือให้รางวัลตามสมควรทันทีที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ไหว้ผู้ใหญ่ เล่นกับน้อง ช่วยหยิบของ พุดเพราะ รับประทานอาหาร และปฏิบัติตามคำแนะนำ

๑.๑๖ ส่งเสริมการใช้ภาษาของเด็ก โดยการพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน ด้วยท่าทางที่เป็นมิตร อาจใช้การเล่นทาน อ่านหนังสือให้ฟัง เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง

๑.๑๗ เตรียมเด็กเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างเจตคติที่ดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยให้ฟัง พาไปรู้จักศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและให้เด็กดูการจัดกิจกรรมและเล่นของเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนจริง

๒. บทบาทบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

๒.๑ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางร่างกาย ข้อมูลด้านพัฒนาการเด็ก ข้อมูลสุขภาพและประวัติการเจ็บป่วย ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเด็กและครอบครัว

๒.๒ ตระหนักในด้านการกลัวความพลัดพรากว่าเป็นเรื่องปกติ จึงต้องสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ มีความเมตตาต่อเด็ก และส่งเสริมให้เด็กมีความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพ

๒.๓ ควรมีการปฏิบัติต่อเด็กอย่างอ่อนโยน เช่น สัมผัสโอบกอด สบตา ใช้คำพูดที่ไพเราะ ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีกิริยามารยาทสุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

๒.๔ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ครูและผู้ดูแลเด็กใหม่ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง จัดเตรียมของเล่นและสื่อเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทดลองสิ่งใหม่ๆ ในที่ปลอดภัยตามลำพังบ้าง แต่สามารถสังเกตเห็นเด็กได้ ในระยะแรกอาจยินยอมให้เด็กนำสิ่งของที่เด็กรักจากบ้านมาได้

ภาคผนวก

คำสั่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

ที่ ๑๖ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระพังโหมได้มีคำสั่งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล
ในสังกัด พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละระดับชั้น เพื่อใช้สอนในชั้นที่รับผิดชอบ นั้น
เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทันใช้งานในปีการศึกษา ๒๕๖๑
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี) ดังนี้

๑. จ.อ. สนิท	ชมเทศ	หัวหน้าสถานศึกษา ฯ	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายสามารถ	สระกบแก้ว	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๓. นายประยงค์	ไกรงาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๔. นางภัสวรรณ	ตรีสุคนธ์	ครู	กรรมการ/เลขานุการ

อนุกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย ตามหลักสูตรปฐมวัยปี ๒๕๖๐
๒. ดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พัฒนาการประเมิน
พัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๓. กำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กเป็นไป
ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนด
๔. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี) ให้เป็น
รูปเล่มที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

จ.อ.

(สนิท ชมเทศ)

หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กวัดหนองปลาไหล

ประกาศคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล
เรื่อง อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี)
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

.....

ตามที่คณะอนุกรรมการได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กชั้นเตรียมปฐมวัย (๒ - ๓ ปี) นั้น

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรนี้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฐมวัยได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

จำเอก

(สนิท ชมเทศ)

หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี

(๓๖ - ๔๗ เดือน ๒๙ วัน)

ศูนย์พัฒนาเด็กวัดหนองปลาไหล
ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม

สำนักงานปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

ตามที่รัฐบาล มีนโยบายให้พัฒนาการศึกษาาระดับปฐมวัยอย่างจริงจัง เพื่อให้การศึกษาระดับปฐมวัยนี้ได้มีการพัฒนาความพร้อม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก ใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโต มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล เหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพต่อไป

ศูนย์พัฒนาเด็ก หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเล่มนี้ คงเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการปฐมวัยศึกษา สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ชุมชน และบรรลุผลตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด

คณะผู้จัดทำ

๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

คำชี้แจง

หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรับเลือก ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรัก ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ

ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องศึกษา และทำความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย นี้ โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก ต้องเริ่มศึกษาตั้งแต่เรื่องของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย แนวทางการจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต่อไป

เอกสารเล่มนี้ มีทั้งหมด ๕๗ หน้า จุดเน้นที่ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำความเข้าใจมากที่สุด คือตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ / สภาพที่พึงประสงค์ / สาระการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้ - ประสบการณ์สำคัญ) ซึ่งทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และจะต้องจัดให้มีในแผนการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๑
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	๑
วิสัยทัศน์	๒
พันธกิจ	๒
เป้าหมาย	๓
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๓
สภาพที่พึงประสงค์	๔
สาระการเรียนรู้	๘
-ประสบการณ์สำคัญ	๙
-สาระที่ควรเรียนรู้	๑๒
การวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ / สภาพที่พึงประสงค์	๑๖
กำหนดเวลาเรียน	๒๑
กิจกรรมประจำวัน	๒๒
การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี	๒๓
การจัดประสบการณ์	๓๓
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๔๐
การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	๔๑
การประเมินพัฒนาการ	๔๗
การบริหารจัดการหลักสูตร	๕๒
การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผล	๕๔
ภาคผนวก	๕๕
-คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร	
-ประกาศคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย	

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและมีการพักผ่อนเพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย จะมุ่งส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความเป็นไทย มีความพร้อมที่จะเรียนต่อ ชั้นปฐมวัยปีที่ ๒ ภายใน ๑ ปีการศึกษา โดย ประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พ่อแม่ ครอบครัวยุ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เด็ก

พันธกิจ

๑. ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เน้นพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๒. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๓. ฝึกระวังดูแลสุขภาพ การรับประทานอาหาร การดื่มนมอย่างสม่ำเสมอ
๔. จัดหาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย
๕. มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
๖. ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๗. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อระดมความคิด ทรัพยากร มาช่วยเหลือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

เป้าหมาย

๑. ครูผู้ดูแลเด็กมีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพดี
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามสภาพของท้องถิ่น
๓. เด็กระดับปฐมวัยร้อยละ ๙๕ มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัย
๔. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยมีสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย เด็กมีโอกาสได้ เรียนรู้และสัมผัสจริง
๕. เด็กระดับปฐมวัยทุกคน ได้รับการประเมินพัฒนาการ และนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงและ พัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
๖. ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมทุกครั้งที่มีการจัดการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย
๗. หน่วยงาน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑. ด้านร่างกาย

- มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
 มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ

- มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว
 มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. ด้านสังคม

- มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
 มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตามเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. ด้านสติปัญญา

- มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิด ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
 มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
 มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

สภาพที่พึงประสงค์

๑. ด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์

๑.๑.๑ มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

๑.๑.๒ มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี

๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากการใช้ห้องน้ำห้องส้วม

เมื่อมีผู้ชี้แนะ

๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา

๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

๑.๓.๑ เล่น และทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๑.๓.๒ เล่นอย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้ใหญ่

๑.๓.๓ รู้จักชื่อของแหลมคมทุกชนิดอย่างปลอดภัย โดยไม่วิ่ง

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์ และทรงตัวได้

สภาพที่พึงประสงค์

๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้

๒.๑.๒ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้

๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้

๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว

๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตรได้

๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์

๓.๑.๒ ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือ

เมื่อทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่ช่วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

๓.๒.๑ กล้าพูด กล้าแสดงออก

๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง

มาตรฐานที่ ๔ ขึ้นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนใจ มีความสุขและ แสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ

๔.๑.๒ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี

๔.๑.๓ สนใจ มีความสุขและ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวประกอบเพลง
จังหวะ และดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต

๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น

๕.๑.๒ ไม่ลักขโมยเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๕.๑.๓ มีความรับผิดชอบเมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

๕.๒.๑ แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

๕.๒.๒ ไม่เห็นแก่ตัวเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๕.๒.๓ แสดงสีหน้า หรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น

๓. ด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ

๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง

๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง

๖.๒.๑ เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ

๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง

๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๖.๓.๒ รู้จักความเพียงพอ ความพอดีเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๗.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

๗.๒.๑ ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

๗.๒.๓ หุุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๘.๑.๑ ปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคนปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคน

๘.๑.๒ เล่นร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตนเมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเด็กอื่น

๘.๒.๒ พุดคุยและเล่นกับเพื่อนเด็กด้วยกัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๘.๓.๓ ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๔ มีความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว

๘.๔.๑ บอกลักษณะบางประการของสมาชิกในครอบครัวได้บ้าง

๘.๔.๒ บอกบทบาทและภาระงานอาชีพของคนต่าง ๆ ในชุมชนได้บ้าง

๘.๔.๓ บอกได้ว่าท้องถิ่นของตนมีสิ่งดี ๆ อะไรบ้างบ้าง

๘.๔.๔ บอกชื่อประเทศ ธงชาติ ภาษาที่กทหายในประชาคมอาเซียนได้บ้าง

๔. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ สนทนา ได้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาได้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

๙.๑.๒ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ อ่าน เขียนภาพหรือสัญลักษณ์ได้

๙.๒.๑ อ่านและพูดข้อความด้วยภาษาของตน

๙.๒.๒ เขียนขีดเขียนอย่างมีทิศทาง

๙.๒.๓ อ่านคำพื้นฐานได้บ้างเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิด ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด

๑๐.๑.๑ บอกลักษณะ ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส

๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน
เพียงลักษณะเดียว

๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะการใช้งาน

๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

- ๑๐.๒.๑ ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
- ๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ

- ๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ
- ๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยการลองผิดลองถูก

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์**ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์**

- ๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
- ๑๑.๑.๒ ต่อของเล่นเป็นรูปร่างหรือเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

- ๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
- ๑๑.๒.๒ แสดงท่าทางหรือบทบาทสมมติตามจินตนาการได้

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับวัย**ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้**

- ๑๒.๑.๑ สนใจฟังหรืออ่านตัวหนังสือด้วยตนเอง
- ๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

- ๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ
- ๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ

ระยะเวลาเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เปิดภาคเรียนรวมกันแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วันทำการ (ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ วันทำการ) *ที่มา : มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒๕๕๙ หน้า ๖ ข้อ ๓)

สาระการเรียนรู้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่

- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่
- การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์
- การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ
- การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ

๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้น
- การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ
- การหยิบจับ
- การใช้กรรไกรการฉีก การตัด การปะ
- การร้อยวัสดุ

๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน

- การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
- สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน

๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย

- การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน
- การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย
- การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย
- การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ

๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายของตนเอง

- การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่
- การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

๑.๒.๑ สุนทรีย์ภาพ ดนตรี

- การฟังเพลง การร้องเพลง การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- การเล่นเครื่องเล่นดนตรีประกอบจังหวะ
- การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง / ดนตรี
- การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ
- การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

๑.๒.๒ การเล่น

- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
- การเล่นตามมุมประสบการณ์
- การเล่นนอกห้องเรียน

๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม

- การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
- การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม

๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์

- การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
- การเล่นบทบาทสมมติ
- การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง / ดนตรี
- การร้องเพลง
- การทำงานศิลปะ

๑.๒.๕ การมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ

- การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง

๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

- การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ
- การช่วยเหลือปลอดภัยเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม**๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน**

- การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน
- การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า
- การนำวัสดุและสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำหรือ แปรรูปแล้วนำมาใช้ใหม่
- การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้
- การเลี้ยงสัตว์
- การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย

- การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย
- การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย
- การประกอบอาหารไทย
- การศึกษานอกสถานที่
- การละเล่นพื้นบ้านของไทย

๑.๓.๔ การปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิกของสังคม

- การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน
- การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน
- การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
- การดูแลห้องเรียนร่วมกัน
- การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

๑.๓.๕ การเล่นและทำงานแบบร่วมมือ ร่วมใจ

- การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การทำศิลปะแบบร่วมมือ

๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

- การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา
- การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

๑.๓.๖ การยอมรับในความเหมือนและแตกต่างระหว่างบุคคล

- การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน
- การสังเกตความเหมือนและแตกต่างของบุคคล

๑.๖.๗ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว

- การบอกเล่าเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว
- การบอกเล่าเกี่ยวกับบทบาทและการงานอาชีพ
- การบอกเล่าเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน
- การบอกเล่าเกี่ยวกับอาเซียน

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

๑.๔.๑ การใช้ภาษา

- การฟังเสียงต่างๆในสิ่งแวดล้อม
- การฟังและการปฏิบัติตามคำแนะนำ
- การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ
- การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ
- การร้อจังหวะที่เหมาะสมในการพูด
- การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร
- การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท / รูปแบบ
- การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ
- การเห็นแบบอย่างการอ่านที่ถูกต้อง
- การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
- การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตามตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง
- การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
- การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำ ผ่านการอ่านหรือการเขียนของผู้ใหญ่

- การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กัน จากนิทาน คำคล้องจอง
- การอ่านคำพื้นฐานระดับปฐมวัย
- การเล่นเกมหางภาษา
- การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
- การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ
- การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเอง คำคุ้นเคย
- การคิดสะกดคำและการเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา

- การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม
- การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน
- การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ
- การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย
- การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง
- การต่อของชิ้นเล็ก เติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน
- การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป
- การนับและการแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
- การเปรียบเทียบ และเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ
- การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ
- การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ
- การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน
- การการจับคู่ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ ความยาว / ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร
- การบอกหรือเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา
- การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
- การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ
- การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที้อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล
- การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
- การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา

๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

- การรับรู้และการแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหวและศิลปะ
- การสร้างสรรคชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย

๑.๔.๕ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

- การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งการเรียนรู้รอบตัว
- การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
- การสืบเสาะหาความรู้ เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ

-การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล และนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้
ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

๒. สารที่ควรเรียนรู้

๑. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

๑.๑ ชื่อ รูปร่าง ลักษณะ

- ฉันมีชื่อตั้งแต่เกิด ฉันมีเสียง รูปร่างหน้าตาไม่เหมือนใคร ฉันภูมิใจที่เป็นฉัน

๑.๒ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และการดูแลรักษา

- ฉันมีอวัยวะต่างๆ เช่น ตา หู จมูก ปาก ขา มือ ฝ่าม ฯลฯ และรู้จักระวังรักษาอวัยวะต่าง ๆ

๑.๓ สุขนิสัยที่ดี

- ฉันรู้จักวิธีรักษาร่างกายให้สะอาด มีสุขภาพดี ออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่มี
ประโยชน์และพักผ่อนให้เพียงพอ

๑.๔ การเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง

- ฉันสามารถเล่นคนเดียว เล่นกับผู้อื่น และเรียนรู้กฎกติกา ข้อตกลงของการเล่นต่าง ๆ

๑.๕ การดูแลระมัดระวังอุบัติเหตุ

- ฉันเรียนรู้ที่จะระมัดระวัง รักษาความปลอดภัยของตนเอง ทุกโอกาส

๑.๖ การช่วยเหลือตนเอง

- ฉันสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น แต่งตัว รับประทานอาหาร แปรงฟัน
การทรงตัว การหยิบจับสิ่งของ การรับ การโยน

๑.๗ คุณธรรม จริยธรรม และมารยาทไทย

- ฉันอาจรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธ เหนื่อย หรืออื่น ๆ แต่ฉันเรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึก
ในทางที่ดี

- ฉันสามารถเรียนรู้กฎระเบียบต่าง ๆ และปฏิบัติตามได้

- ฉันเรียนรู้การมีมารยาทที่ดี มีวินัย รู้จักแบ่งปัน และภูมิใจที่ฉันเป็นคนดี

- ฉันเรียนรู้การประหยัด และความพอเพียง

๑.๘ การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

- ฉันเรียนรู้จากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน

- ฉันเรียนรู้จากการสังเกต จดจำ ในสิ่งที่พบเห็น

๑.๙ สุนทรียภาพและความคิดสร้างสรรค์

- ฉันสร้างผลงานและถ่ายทอดผลงานผ่านทางศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว
และการแสดงบทบาทสมมติ

๒. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

๒.๑ ครอบครัว

๒.๑.๑ ครอบครัวของฉัน

- ฉันอยู่กับครอบครัว ที่ช่วยดูแลซึ่งกันและกัน

- ทุกคนในครอบครัวของฉันเป็นบุคคลสำคัญ

๒.๑.๒ วันสำคัญของครอบครัว

- ครอบครัวของฉันมีวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิด วันทำบุญบ้าน

- ๒.๑.๓ กิจกรรมและงานต่าง ๆ ในครอบครัว
- ครอบครัวฉันช่วยกันทำงาน เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน
- ๒.๑.๔ ระเบียบวินัยและการช่วยเหลืองาน
- ทุกคนในครอบครัวต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของครอบครัว
- ๒.๑.๕ มารยาทที่ดี
- เราต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ และผู้ใหญ่ในครอบครัว ปฏิบัติตนตามกาลเทศะ
- ๒.๒ ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของเรา
- ๒.๒.๑ ชื่อและบุคคลต่าง ๆ
- ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ครูและเพื่อนก็มีชื่อ
 - ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสถานที่เด็ก ๆ มาทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
 - ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของฉันอยู่รวมกันหลายคน เช่น ครู เด็ก ๆ บุคลากร
 - ครูรัก และเอาใจใส่ดูแลเด็ก ๆ ทุกคน
- ๒.๒.๒ สถานที่ต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- ฉันรู้จักสถานที่ต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น
- ๒.๒.๓ ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยของฉันมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ช่วยกัน
 - ฉันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับเพื่อน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ รับฟังความคิดเห็น และรับรู้ความรู้สึกซึ่งกันและกัน
- ๒.๓ ท้องถิ่นของฉัน
- ๒.๓.๑ สถานที่ บุคคลในท้องถิ่น
- ท้องถิ่นของฉันมีสถานที่ บุคคล แหล่งวิทยากร แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
- ๒.๓.๒ อาชีพต่าง ๆ
- คนในท้องถิ่นที่ฉันอาศัย มีอาชีพหลากหลาย เช่น ครู ตำรวจ ขาวนา ชาวสวน พ่อค้า แม่ค้า ฯลฯ แต่ละอาชีพก็มีหน้าที่แตกต่างกันไป
- ๒.๓.๓ วันสำคัญของท้องถิ่น
- ท้องถิ่นของฉันมีวันสำคัญของตนเอง และมีการปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน
- ๒.๓.๔ วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ฉันเป็นคนไทย มีวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- ๒.๔ การเรียนรู้ทางสังคม
- ฉันและเพื่อนนับถือศาสนา หรือมีความเชื่อที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ศาสนาทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนไทย
 - ฉันรู้ว่าบุคคลในสังคมล้วนมีความแตกต่าง
 - ฉันเรียนรู้ถึงกฎ กติกาของสังคม
 - ฉันเรียนรู้ถึงประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน

๓. ธรรมชาติรอบตัว

๓.๑ สิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต

- สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวฉัน มีทั้งสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต

- สิ่งมีชีวิต ได้แก่ คน สัตว์ พืช ต้องการน้ำและอาหาร
- สิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ น้ำ ดิน หิน ทราย ฯลฯ มีประโยชน์และโทษต่างกัน

๓.๒ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

- ลักษณะอากาศรอบ ๆ ตัว แต่ละวันอาจเหมือนหรือแตกต่างกัน
- เมฆ ท้องฟ้า สายลม เป็นธรรมชาติที่ไม่อาจทำนายได้
- กลางวัน เป็นช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้น และลง คนจะทำงาน เรียน หรือเล่น
- กลางคืน เป็นช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ตก จนขึ้น คนส่วนใหญ่จะพักผ่อน
- ประเทศไทยมี ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และ ฤดูหนาว

๓.๓ สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

- สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวฉัน เช่น ต้นไม้ สัตว์ น้ำ ดิน หิน ทราย อากาศ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต และจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์

๓.๔ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

- สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นรอบ ๆ ตัวฉัน เช่น บ้าน ถนน สวน สถานที่ต่าง ๆ
- ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์สาธารณะสมบัติได้

๔. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

๔.๑ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

๔.๑.๑ คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

- สิ่งต่าง ๆ รอบตัวฉันมีชื่อและลักษณะต่าง ๆ กัน สามารถแบ่งเป็นประเภท ชนิด สี ขนาด รูปร่าง พื้นผิว วัสดุ รูปเรขาคณิต ฯลฯ
- การนับสิ่งต่าง ๆ ทำให้รู้จำนวนสิ่งของต่าง ๆ
- ฉันเปรียบเทียบสิ่งของต่าง ๆ ขนาด จำนวน น้ำหนัก
- ฉันสามารถจัดเรียงลำดับสิ่งของตามขนาด ตำแหน่ง ลักษณะที่ตั้งได้
- ฉันสามารถเพิ่มหรือลดสิ่งของออกจากจำนวนสิ่งของที่เราได้อยู่ได้
- คนเราใช้ตัวเลขในชีวิตประจำวัน เช่น เงิน โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ฯลฯ
- ฉันสามารถรวบรวมข้อมูลง่าย ๆ นำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยนำเสนอด้วย แผนภูมิ รูปภาพ แผนผัง แผนที่ ฯลฯ
- สิ่งที่ช่วยฉันในการชั่ง ตวง วัด มีหลายอย่าง เช่น เครื่องชั่ง ไม้บรรทัด สายวัด ถ้วยตวง ช้อนตวง เข็มนาฬิกา สิ่งของบางอย่างฉันอาจคาดคะเนหรือกะประมาณ
- เราใช้ “เวลา” พูดถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อวานนี้ วันนี้ พรุ่งนี้ ตอนเช้า ตอนบ่าย ตอนเย็น

๔.๑.๒ สีต่าง ๆ

- สิ่งต่างๆ รอบตัวฉันส่วนใหญ่มีสี ยกเว้นกระจกใส น้ำบริสุทธิ์ อากาศ
- ฉันเห็นสีต่าง ๆ ด้วยตา แสงสว่างช่วยให้ฉันมองเห็นสี
- สีที่ฉันเห็นมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น แดง เขียว เหลือง ฯลฯ สีแต่ละสีทำให้เกิดความรู้สึกต่างกัน สีบางสีใช้เป็นสัญญาณหรือสัญลักษณ์สื่อสารได้

๔.๑.๓ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

- เครื่องมือเครื่องใช้มีหลายชนิด หลายประเภท เช่น เครื่องใช้ในการทำสวน เครื่องใช้ในการก่อสร้าง เครื่องใช้ภายในบ้าน ฯลฯ

- คนเราใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันต้องระมัดระวังเวลาใช้ เพราะอาจเกิดอันตรายและเกิดความเสียหายได้ ถ้าใช้ผิดวิธี หรือผิดประเภท
- เครื่องมือเครื่องใช้ เมื่อใช้แล้วควรทำความสะอาด และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

๔.๑.๔ การคมนาคม

- ฉันทเดินทางจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งได้ด้วยการเดินหรือใช้ยานพาหนะ
- พาหนะบางอย่างที่ฉันทเห็นเคลื่อนที่ได้โดยการใช้เครื่องยนต์ ลม ไฟฟ้า หรือคน ทำให้เคลื่อนที่
- คนเราเดินทางหรือขนส่งได้ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ
- พาหนะที่ใช้เดินทาง เช่น รถยนต์ รถเมล์ รถไฟ เรือ เครื่องบิน ฯลฯ
- ฉันทต้องเดินบนทางเท้า ข้ามถนนตรงทางม้าลาย สะพานลอย หรือตรงที่มีสัญญาณไฟเพื่อความปลอดภัย และต้องระมัดระวังเวลาข้าม

๔.๑.๕ การติดต่อสื่อสาร

- ฉันทติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น โดยการไปมาหาสู่ โทรศัพท์ จดหมาย โทรเลข ฯลฯ
- ฉันททราบข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ รอบตัวด้วยการสนทนา ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และการอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์

ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ /
สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)

ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์
 ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านร่างกาย	มาตรฐานที่ ๑ ร่างกาย เจริญเติบโต ตามวัย และมี สุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ น้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์	๑. มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๒. มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีสุขภาพ อนามัย สุขนิสัยที่ดี	๑. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำ สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจาก การใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๔. ออกกำลังกายเป็นเวลา
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ รักษา ความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่น	๑. เล่น และทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ ชี้แนะ ๒. เล่นอย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ ๓. รู้จักชื่อของแหลมคมทุกชนิดอย่างปลอดภัย โดยไม่วิ่ง
	มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อ ใหญ่และ กล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้งานได้ อย่าง คล่องแคล่ว และประสาน สัมพันธ์กัน	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่าง คล่องแคล่วประสาน สัมพันธ์ และทรงตัวได้	๑. เดินตามแนวที่กำหนดได้ ๒. กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้ ๓. วิ่งและหยุดได้ ๔. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
		ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์กัน	๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือ เดียว ๒. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตรได้
	ด้านอารมณ์ จิตใจ	มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมี ความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้ อย่างเหมาะสม

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
		ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๑. กล้าพูด กล้าแสดงออก ๒. แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง
	มาตรฐานที่ ๔ ขึ้นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว	ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนใจมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุขและ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี
	มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	๑. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ๒. ไม่ลักขโมยเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. มีความรับผิดชอบเมื่อมีผู้ชี้แนะ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	๑. แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ไม่เห็นแก่ตัวเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. แสดงสีหน้า หรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น
	มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองใน การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๑. แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ ๒. รับประทานอาหารด้วยตนเอง ๓. ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ
ด้านสังคม		ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๑. เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. รู้จักความเพียงพอ ความพอดีเมื่อมีผู้ชี้แนะ

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและ ความเป็นไทย	ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑. มีส่วนร่วมดูแลดูแลรักษาธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ทิ้งขยะได้ถูกที่
		ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรมไทย และ รักความเป็นไทย	๑. ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. กล่าวคำขอบคุณและขอโทษได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. หยุดยืนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลง สรรเสริญพระบารมี
	มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมี ความสุข และ ปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของ สังคมใน ระบอบ ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริ ย์ทรงเป็น ประมุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับ ความเหมือนและความ แตกต่างระหว่างบุคคล	๑. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคนปฏิบัติตนอย่าง สุภาพกับทุกคน ๒. เล่นร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตนเมื่อมีผู้ ชี้แนะ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๑. เล่นร่วมกับเด็กอื่น ๒. พุดคุยและเล่นกับเพื่อนเด็กด้วยกัน
		ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๓ ปฏิบัติตน เบื้องต้นในการเป็น สมาชิกที่ดีของสังคม	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และผู้ตามได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ ชี้แนะ
ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๔ มีความ เข้าใจเกี่ยวกับสังคม รอบตัว	๑. บอกลักษณะบางประการของสมาชิกใน ครอบครัวได้บ้าง ๒. บอกบทบาทและการงานอาชีพของคนต่าง ๆ ในชุมชนได้บ้าง ๓. บอกสิ่งดีๆ ในท้องถิ่นได้บ้าง ๔. บอกชื่อประเทศ ธงชาติ ภาษาหลักภายใน ประชาคมอาเซียนได้บ้าง		
ด้าน สติปัญญา	มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสาร ได้เหมาะสมกับ วัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ สนทนา โต้ตอบและเล่าเรื่องให้ ผู้อื่นเข้าใจ	๑. ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับ เรื่องที่ฟัง ๒. เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
		ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ อ่านเขียนภาพหรือสัญลักษณ์ได้	๑. อ่านและพูดข้อความด้วยภาษาของตน ๒. เขียนขีดเขียนอย่างมีทิศทาง ๓. อ่านคำพื้นฐานได้บ้างเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิด ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	๑. บอกลักษณะ ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส ๒. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว ๓. คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะการใช้งาน ๔. เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	๑. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ	๑. ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ ๒. แก้ปัญหาโดยการลองผิดลองถูก
	มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์	๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง ๒. ต่อของเล่นเป็นรูปร่างหรือเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง ๒. แสดงท่าทางหรือบทบาทสมมติตามจินตนาการได้
	มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑. สนใจฟังหรืออ่านตัวหนังสือด้วยตนเอง ๒. กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ ๒. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ

ตารางกำหนดเวลาเรียน
ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)

ภาคเรียนที่	เวลาเรียน (วัน)	หมายเหตุ
๑	๑๐๐	
๒	๑๐๐	
รวม	๒๐๐	

กิจกรรม	เวลาเรียน(นาที/วัน)
๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	๒๐
๒. กิจกรรมสร้างสรรค์	๓๐
๓. กิจกรรมเสรี	๓๐
๔. กิจกรรมกลางแจ้ง	๔๕
๕. กิจกรรมเสริมประสบการณ์	๑๕
๖. เกมการศึกษา	๒๐
๗. ทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน	
ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ	๑๐
ล้างมือ ล้างเท้า	๑๐
รับประทานอาหาร	๕๐
นอนพักผ่อน	๑๒๐
เก็บที่นอน ล้างหน้า แปรงฟัน	๑๐
รวม	๖ ชั่วโมง / วัน

ตารางกิจกรรมประจำวัน
ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)

เวลา	กิจกรรม
๐๘.๐๐ - ๐๘.๔๕	รับเด็ก
๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐	กิจกรรมหน้าเสาธง
๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
๐๙.๑๐ - ๐๙.๓๐	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๓๐ - ๑๐.๑๐	กิจกรรมสร้างสรรค์
๑๐.๑๐ - ๑๐.๓๐	กิจกรรมเสรี/เล่นตามศูนย์ประสบการณ์
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
๑๐.๔๕ - ๑๑.๓๐	กิจกรรมกลางแจ้ง
๑๑.๓๐ - ๑๑.๔๐	ล้างมือ ล้างเท้า
๑๑.๔๐ - ๑๒.๒๐	รับประทานอาหารกลางวัน / แปรงฟัน
๑๒.๒๐ - ๑๔.๒๐	นอนพักผ่อน
๑๔.๒๐ - ๑๔.๓๐	เก็บที่นอน ล้างหน้า แปรงฟัน
๑๔.๓๐ - ๑๔.๕๐	เกมการศึกษา
๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐	ตี่มนม / เตรียมตัวกลับบ้าน

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ (๓ - ๕ ปี)

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีความสุข มีสุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	๑. มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ๒. มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	การรักสุขภาพสุขภาพอนามัยของตนเอง
				เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - สุขนิสัยที่ดี - การช่วยเหลือตนเอง	
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี	๑. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้แนะนำ ๒. ถ้าง่วงก่อนรับประทานอาหารและหลังจากการใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้แนะนำ ๓. นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๔. ออกกำลังกายเป็นเวลา	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การดูแลสุขภาพจิตของตนเอง	การรักสุขภาพอนามัยของตนเอง
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ รักสุขภาพความปลอดภัยของผู้อื่น	๑. เล่น และทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้แนะนำ ๒. เล่นอย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ ๓. รู้จักชื่อของแหล่งชุมชนโดยรอบความปลอดภัย โดยไม่วิ่ง	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การดูแลและรับผิดชอบ	การรักสุขภาพความปลอดภัย

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สถานการณ์เรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ร่างกาย	มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อ ใหญ่และ กล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้ได้ อย่าง คล่องแคล่ว และประสาน สัมพันธ์กัน	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหว ร่างกายอย่าง คล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์ และทรงตัวได้	๑. เดินตามแนวที่กำหนดได้ ๒. กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้ ๓. วิ่งและหยุดได้ ๔. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัว ช่วย	<ul style="list-style-type: none"> - การทรงตัว - การรับรู้ การโยน 	การใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของตนเอง
		ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้ มือ-ตาประสาน สัมพันธ์กัน	๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกัน ได้โดยใช้มือเดียว ๒. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตรได้	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การหยิบจับสิ่งของ 	การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้าน อารมณ์ จิตใจ	มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมี ความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทาง อารมณ์ได้อย่าง เหมาะสม	๑. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์ ๒. ความสุขอารมณ์ของตนเองได้เมื่อ ประสบเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือเมื่อ ทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่วช่วย	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - อารมณ์ ความรู้สึก	การแสดงออกทางอารมณ์
				ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ มี ความรู้สึกรู้สึกดีต่อ ตนเองและผู้อื่น	๑. กล้าพูด กล้าแสดงออก ๒. แสดงความพอใจในผลงานของ ตนเอง
	มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและ แสดงออก ทางศิลปะ ดนตรี การ เคลื่อนไหว	ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนใจ มีความสุข และ แสดงออก ผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุขและ แสดง ท่าทาง / เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - คุณธรรม จริยธรรม และ มารยาทไทย	สุนทรียภาพ ดนตรี

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสงค์การเรียนรู้
	มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ชื่อเสียงสุจริต	๑. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ๒. ไม่ลักขโมยเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. มีความรับผิดชอบเมื่อมีผู้ชี้แนะ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - คุณธรรม จริยธรรม และ มารยาทไทย	การมีคุณธรรม จริยธรรม
		ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มี ความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือ แบ่งปัน	๑. แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ไม่เห็นแก่ตัวเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. แสดงสีหน้า หรือท่าทางรับรู้อ ความรู้สึกของผู้อื่น	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - คุณธรรม จริยธรรม และ มารยาทไทย	การมีคุณธรรม จริยธรรม
ด้านสังคม	มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิต และสามารถ ปฏิบัติตนตาม หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติ กิจกรรมประจำวัน	๑. แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ ๒. รับประทานอาหารด้วยตนเอง ๓. ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การช่วยเหลือตนเอง	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๑. เกียรติของเส้น ของที่ใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก คุณธรรม จริยธรรม และมารยาทไทย	การปฏิบัติตนตามแนวทางการปฏิบัติสัมพันธ์ มิวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม
		ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้อย่างประหยัด เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. รู้จักความเพียงพอ ความพอดีเมื่อมีผู้ชี้แนะ	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก การประหยัด และความพอเพียง	การปฏิบัติตนตามแนวทางการปฏิบัติตนตามเศรษฐกิจพอเพียง
	มาตรฐานที่ ๗ รัก ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็น ไทย	ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ คุณลักษณะ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑. มีส่วนร่วมดูแลคุณลักษณะ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ ชี้แนะ ๒. ทิ้งขยะได้ถูกที่	ธรรมชาติรอบตัว - สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ	การดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
		ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ มี มารยาทตาม วัฒนธรรมไทย และรักความเป็น ไทย	๑. ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ ชี้แนะ ๒. กล่าวคำขอขอบคุณและขอโทษได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. หยุดยีนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทย และเพลงสรรเสริญพระบารมี	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก - มารยาทที่ดี	การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และความเป็นไทย

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสังคม	มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบ	ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๑. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคน ๒. เล่นร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตนเองเมื่อมีผู้ชี้แนะ	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์แวดล้อมเด็ก	การยอมรับในความเหมือนและแตกต่างระหว่างบุคคล
				๑. เล่นร่วมกับเด็กอื่น ๒. พุดคุยและเล่นกับเพื่อนเด็กด้วยกัน	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์แวดล้อมเด็ก - ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
	มาตรฐานที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และผู้ตามได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ยอมรับการประณินประนามแก่ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์แวดล้อมเด็ก - ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	การปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม
				๑. บอกลักษณะบางประการของสมาชิกในครอบครัวได้บ้าง ๒. บอกบทบาทและกรรงานอาชีพของคนต่าง ๆ ในชุมชนได้บ้าง ๓. บอกสิ่งดี ๆ ในท้องถิ่นได้บ้าง ๔. บอกชื่อประเทศ ธงชาติ ภาษา ทักษายามในประเทศอาเซียนได้บ้าง	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์แวดล้อมเด็ก - ครอบครัวของฉัน - อาชีพต่าง ๆ - สถานที่ บุคคลในท้องถิ่น - ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
ด้านสติปัญญา	มาตรฐานที่ ๔ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	<p>๑. ฟังผู้เฝ้าจนจบและสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง</p> <p>๒. เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>- การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	การใช้ภาษา
				<p>๑. อ่านและพูดข้อความด้วยภาษาของตน</p> <p>๒. เขียนข้อความอย่างมีทิศทาง</p> <p>๓. อ่านคำพื้นฐานได้บ้างเมื่อมีผู้ใช้แนะนำ</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>- การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>
	มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิด ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	<p>๑. บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จาก การสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส</p> <p>๒. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน เพียงลักษณะเดียว</p> <p>๓. คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะการใช้งาน</p> <p>๔. เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>- การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	<p>การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา</p>

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถ ในการคิดเชิง เหตุผล	๑. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือ การกระทำเมื่อมีผู้ชนะ ๒. คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้น	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การเรียนรู้และการแสวงหา ความรู้	การคิดรวบยอด การคิดเชิง เหตุผล การตัดสินใจและ แก้ปัญหา
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถ ในการคิด แก้ปัญหาหรือ ตัดสินใจ	๑. ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ๒. แก้ปัญหาโดยการลองผิดลองถูก	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - การเรียนรู้และการแสวงหา ความรู้	การคิดรวบยอด การคิดเชิง เหตุผล การตัดสินใจและ แก้ปัญหา
	มาตรฐานที่ ๑๑ มี จินตนาการ และความคิด สร้างสรรค์	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ทางศิลปะตาม จินตนาการและ ความคิด สร้างสรรค์	๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. ต่อรองเล่นเป็นรูปร่างหรือ เรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - สุนทรีย์ภาพและความคิด สร้างสรรค์	จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวตาม จินตนาการอย่าง สร้างสรรค์	๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. แสดงท่าทางหรือบทบาทสมมติ ตามจินตนาการได้	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - สุนทรีย์ภาพและความคิด สร้างสรรค์	จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์

พัฒนาการ	มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
				สาระที่ควรเรียนรู้	ประสงค์การเรียนรู้สำคัญ
มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมี	มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	<p>๑. สนใจฟังหรืออ่านตัวหนังสือด้วยตนเอง</p> <p>๒. กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>- การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
		ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	<p>๑. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่มีผู้แนะนำ</p> <p>๒. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ</p>	<p>เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <p>- การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน อาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และควรยืดหยุ่นให้มีสาระการเรียนรู้ที่เด็กสนใจ และสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้ดูแลเด็กกำหนด เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญและทำกิจกรรมในแต่ละหัวเรื่องแล้ว เด็กควรเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะในหลักสูตร

สำหรับการนำแนวคิดจากนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์ ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำความเข้าใจนวัตกรรมนั้น ๆ แต่ละนวัตกรรมจะมีจุดเด่นของตนเอง แต่โดยภาพรวมแล้ว นวัตกรรมส่วนใหญ่จะยึดเด็กเป็นสำคัญ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็กจะเป็นหัวใจสำคัญในแต่ละนวัตกรรม ต่อไปนี้คือตัวอย่างนวัตกรรมที่เข้ามามีบทบาทในการศึกษาระดับปฐมวัย

การสอนแบบโครงการ (Project Approach) คือ การศึกษาสืบค้นลงลึกในเรื่องที่เด็กสนใจหรือทั้งผู้สอนและเด็กสนใจ แบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะพัฒนาโครงการ และระยะสรุปโครงการ ซึ่งในแต่ละระยะประกอบด้วย การอภิปราย การออกภาคสนาม การสืบค้น การนำเสนอ และจัดแสดง

การสอนภาษาโดยรวม/ธรรมชาติ (Whole Language) นวัตกรรมนี้มีปรัชญาความเชื่อว่าการสอนภาษาให้กับเด็กนั้น ต้องเป็นการสอนภาษาที่สื่อความหมายกับเด็ก ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน เด็กจึงจะเรียนรู้ภาษาได้ดีและเด็กควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาที่สื่อความหมาย มีการจัดสื่อเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ใช้การทำแบบฝึกปฏิบัติ

การสอนตามแนวคิด วอลดอร์ฟ (Waldorf) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการเลียนแบบ ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก จุดมุ่งหมายของวอลดอร์ฟ คือ ช่วยให้นักเรียนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมี พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีสังคมที่สมบูรณ์ โดยเน้นในเรื่องจิตวิญญาณ ความรู้สึก เน้นการสร้างเจตคติในตัวเด็ก เน้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทำจากธรรมชาติ

การสอนตามแนวคิด นีโอ-ฮิวแมนนิส (Neo-Humanist) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กเปรียบเสมือนกิ่งไม้อ่อน ๆ ที่ตัดได้ เพราะฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจกับการศึกษาระดับปฐมวัยยิ่งกว่าการศึกษาระดับใด ๆ การจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้น เกิดจากศักยภาพ ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ ความมีน้ำใจ และวิชาการ กระบวนการเรียนรู้จะอาศัยหลัก ๔ ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำ การประสานกันของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตนเอง และการให้ความรู้สึก

๑. หลักการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

- ๑.๑ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๒ เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- ๑.๓ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญ ทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- ๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- ๑.๕ ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. แนวการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

- ๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- ๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้นทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๒.๓ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและกระบวนการเรียนรู้
- ๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- ๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- ๒.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- ๒.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ๒.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- ๒.๙ ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ
- ๒.๑๐ จัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้รับมาไตร่ตรอง และใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- ๓.๑.๑ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน และยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น เด็ก ๓ - ๖ ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ ๑๒ - ๑๕ นาที

๓.๑.๒ กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓.๑.๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามศูนย์ประสบการณ์ การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ ๔๐ - ๖๐ นาที

๓.๑.๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกจัดกิจกรรมในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

๓.๒.๑ *การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่* เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๓.๒.๒ *การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก* เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓.๒.๓ *การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม* เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกมารดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่น ให้เด็กได้ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

๓.๒.๔ *การพัฒนาสังคมนิสัย* เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

๓.๒.๕ *การพัฒนาการคิด* เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษาออกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

๓.๒.๖ *การพัฒนาภาษา* เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๓.๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และความเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง

๓.๓ รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน ที่สำคัญครูผู้ดูแลเด็กต้องคำนึงถึง การจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งนี้ ได้จัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

เวลา	กิจกรรม
๐๘.๐๐ - ๐๘.๔๕	รับเด็ก
๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐	กิจกรรมหน้าเสาธง
๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๐	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
๐๙.๑๐ - ๐๙.๓๐	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๓๐ - ๑๐.๑๐	กิจกรรมสร้างสรรค์
๑๐.๑๐ - ๑๐.๓๐	กิจกรรมเสรี/เล่นตามศูนย์ประสบการณ์
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
๑๐.๔๕ - ๑๑.๓๐	กิจกรรมกลางแจ้ง
๑๑.๓๐ - ๑๑.๔๐	ล้างมือ ล้างเท้า
๑๑.๔๐ - ๑๒.๒๐	รับประทานอาหารกลางวัน / แปรงฟัน
๑๒.๒๐ - ๑๔.๒๐	นอนพักผ่อน
๑๔.๒๐ - ๑๔.๓๐	เก็บที่นอน ล้างหน้า แปรงฟัน
๑๔.๓๐ - ๑๔.๕๐	เกมการศึกษา
๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐	ตึมนม / เตรียมตัวกลับบ้าน

๓.๓.๑ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การเคลื่อนไหวของเด็กมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ช้า ได้แก่ การคืบ คลาน
- เร็ว ได้แก่ การวิ่ง
- นุ่มนวล ได้แก่ การไหว้ การบิน
- ซิงซัง ได้แก่ การกระต๊อบเท้าตัง ๆ ตีกลองตัง ๆ
- รำเริงมีความสุข ได้แก่ การตบมือ หัวเราะ
- เศร้าโศกเสียใจ ได้แก่ สีหน้า ท่าทางทิศทางการเคลื่อนไหว
- เคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง
- เคลื่อนไหวตัวขึ้นและลง
- เคลื่อนไหวไปรอบทิศ

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก มี ๒ ประเภท
 - ๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ได้แก่ ตบมือผงกศีรษะ ขยิบตา ชื่นเข้า เคาะเท้า เคลื่อนไหวมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า
 - ๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ได้แก่ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควมบ้า ฯลฯ
 ๒. การเลียนแบบ มี ๔ ประเภท คือ
 - ๒.๑ เลียนแบบท่าทางสัตว์
 - ๒.๒ เลียนแบบท่าทางคน
 - ๒.๓ เลียนแบบเครื่องยนต์กลไก และเครื่องเล่น
 - ๒.๔ เลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ
 ๓. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือทำท่าทางประกอบเพลง
 ๔. การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง
 ๕. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเอง อาจขึ้นด้วยการป้อนคำถาม หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ
 ๖. การเล่นหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยาย เรื่องราว ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางตามจินตนาการจากเรื่องราวหรือคำบรรยายที่ผู้สอนเล่า
 ๗. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือทำท่าทางตามสัญญาหรือคำสั่งที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม
 ๘. การฝึกทำท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือทำท่าทางจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง แล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม
- ๓.๓.๒ กิจกรรมสร้างสรรค์** กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ ๒ - ๓ กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย ๑ - ๒ กิจกรรม ตามความสนใจ
- ๓.๓.๓ กิจกรรมเสรี** กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามศูนย์ประสบการณ์ หรือการเล่นตามศูนย์ประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือศูนย์ประสบการณ์ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น ศูนย์บล็อก ศูนย์หนังสือ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์บ้าน ศูนย์ร้านค้า เป็นต้น ศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ครูผู้ดูแลเด็กจัดเสริมขึ้น เช่น เกม การศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ
- ๓.๓.๔ กิจกรรมเสริมประสบการณ์** กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างมีจุดหมาย ฝึกให้เด็กคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกการเข้าสังคม และฝึกการใช้ภาษาผ่านการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การสนทนา การอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นเกมแบบทสมมุติ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการเล่นเกม
- การสนทนา อภิปราย เป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผ่านสื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเน้นการปลูกฝังให้เด็กเกิดคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ดียิ่งขึ้น โดยมีสื่อประกอบเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น หรือการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้สังเกตและเรียนรู้ขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง บางครั้งครูอาจให้เด็กเป็นผู้สาธิตร่วม เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การทำกระดาษสา ฯลฯ

การทดลอง/ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงในการลงมือทำด้วยตนเอง ได้ฝึกสังเกตการเปลี่ยนแปลง การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสิ่งต่างๆนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กสมมติตนเองเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ อาจมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบ เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคน สัตว์ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงต่างๆ

การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ หรือเกมที่ไม่เน้นการแข่งขัน

๓.๓.๕ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ครูผู้ดูแลเด็กควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น

การเล่นเครื่องสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

๑. เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
๒. เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก ฯลฯ
๓. เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
๔. ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก
๕. ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือ ไม้กระดานแผ่นเดียว
๖. เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง ฯลฯ

การเล่นทราย ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พืชพรรณ ที่ตัดทราย ฯลฯ

ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสสพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลี้ยงลงไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

การเล่นน้ำ เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ ฯลฯ

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำ วางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอดีที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื่อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช่แล้ว เช่น หม้อ เต้า ขาม อ่าง เตา ครัว ตุ๊กตาสมมติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่างๆเพื่อให้เด็กเล่นสมมติตามจินตนาการของเด็กเอง

การเล่นในศูนย์ช่างไม้ เด็กต้องการการออกกำลังในการเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในศูนย์ช่างไม้ จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้ทำงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา เป็นการนำอุปกรณ์กีฬามาให้เด็กเล่นอย่างอิสระหรือใช้ประกอบเกมการเล่นที่ให้อิสระแก่เด็กมากที่สุด ไม่ควรเน้นการแข่งขันเพื่อมุ่งหวัง แพ้ - ชนะ อุปกรณ์กีฬาที่นิยมนำมาให้เด็กเล่น เช่น ลูกบอล ห่วงยาง หนังสติ๊ก ฯลฯ

การเล่นเกมการละเล่น กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของ ท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แมงู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเป็นกลุ่มเล็ก / กลุ่มใหญ่ ก็ได้ ก่อนเล่นผู้สอนอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง

๓.๓.๖ เกมการศึกษา เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย ๓ - ๖ ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

หลักการสำคัญในการจัดหรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ คือ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะดวก เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยได้แบ่งเนื้อที่ที่เหมาะสม ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของครูผู้ดูแลเด็ก
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอน หรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติการกิจกรรมและการเคลื่อนไหว พื้นที่นี้จะใช้ที่ว่างกลางห้องเรียน

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือศูนย์ประสบการณ์ ศูนย์เหล่านี้ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยได้จัดให้มีของเล่น ไว้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก โดยมีการผลัดเปลี่ยนของเล่นตามศูนย์ทุกสัปดาห์ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดศูนย์ของเล่น ศูนย์ต่างๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้เด็ก ได้แก่

๓.๑ ศูนย์บล็อก จัดให้มีบล็อกไม้ขนาดและรูปร่างแตกต่างกันสำหรับเด็กได้นำมาต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

๓.๒ ศูนย์หนังสือ จัดให้มีหนังสือที่มีรูปภาพสีสันสวยงาม ที่ใช้ประกอบในการเล่นนิทาน มีแบบฝึกเขียนพยัญชนะไทย

๓.๓ ศูนย์บทบาทสมมติ ศูนย์นี้จะจัดแยกเป็นมุมย่อย ได้แก่มุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า

๓.๔ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ได้จัดรวบรวมสิ่งของต่างๆที่เด็กสนใจมาจัดไว้

๓.๕ ศูนย์ศิลปะ จัดให้มี สีน้ำ สีเทียน พู่กัน รูปปั้นปูนปลาสเตอร์ ดินน้ำมัน ให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

๔. พื้นที่นอกห้องเรียน

๔.๑ สนามเด็กเล่น ประกอบด้วยเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว สนุกสนาน มีพื้นที่สำหรับวิ่งเล่นเพียงพอ และไม่เกิดอันตรายต่อเด็ก

๔.๒ ที่พักผ่อน ได้จัดโต๊ะม้าหินอ่อนไว้ตามร่มไม้ ที่เพียงพอสำหรับเด็ก

๔.๓ บริเวณธรรมชาติ มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัวตามฤดูกาล

การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็วเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตัวเอง

สื่อประกอบการจัดกิจกรรม

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ทั้งที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมเสรี / เล่นตามศูนย์ประสบการณ์

๑. ศูนย์บทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

-ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง

-เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

-เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่นชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี ดลิပ်แปรง

-เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช่แล้วโทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลองภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

-เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ

-อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

-กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว

-อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. ศูนย์บล็อก

-ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ชิ้นขึ้นไป

-ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ

-ภาพถ่ายต่างๆ

-ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

๓. ศูนย์หนังสือ

-หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆพร้อมภาพ

-ชั้นหรือที่วางหนังสือ

-อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน

- สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน
- อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

๔. ศูนย์วิทยาศาสตร์ หรือ ศูนย์ธรรมชาติศึกษา

- วัสดุต่างๆจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแบ่ง ฯลฯ

๕. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็กปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไม้ กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัดหลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็กๆ รูปทรงต่างๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูปเช่น จากกระดาษปึกหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือกผูกตึง ให้เป็นรูปร่างต่างๆ เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษา มีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน

- จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย
- จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- จับคู่ภาพสมมาตรกัน
- จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- จับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ภาพสิ่งต่างๆที่นำมาจัดเป็นพวกๆ
- ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- โดมิโนภาพเหมือน
- โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
- สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
- สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
- สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรทัศน์ ฯลฯ

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ
- ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
- ที่เล่นน้ำ เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ
- อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ธิบิ้น แฉมา ท่วง หวาย ถูทราย ฯ

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

- เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
- เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

- เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
- มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
- มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
- เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
- เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
- เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

- จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือสถานศึกษาเอกชน
- จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์

-ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

- สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด
- วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้
- ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้
- นำสื่อไปทดลองใช้หลายๆครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสีย จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
- นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

๑.๑ เตรียมตัวครูผู้ดูแลเด็ก

- ครูผู้ดูแลเด็ก จะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
- เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
- จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่นๆที่จะต้องใช้ร่วมกัน

๑.๒ เตรียมตัวเด็ก

- ศึกษาความรู้พื้นฐานของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
- เร้าความสนใจเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่

๑.๓ เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้

- จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
- ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

๒. การนำเสนอสื่อ เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ควรปฏิบัติดังนี้
- ๒.๑ สร้างความพร้อมและเร้าความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง
 - ๒.๒ ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
 - ๒.๓ ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิดพร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่สอน
 - ๒.๔ ครูผู้ดูแลเด็ก ควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ไม่ควรยืนหันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็กและสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่ใช้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
 - ๒.๕ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

ข้อควรระวังในการใช้สื่อในการเรียนการสอน การใช้สื่อในระดับปฐมวัยควรระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. วัสดุที่ใช้ ต้องไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน

ขนาดไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจจะตกลงมาเสียหายแตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่หรือสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำปอมหรือกลิ้งทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกบิดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ

๒. รูปทรงไม่เป็นรูปทรงแหลม รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน

๓. น้ำหนัก ไม่ควรมีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจจะตกลงมาเป็นอันตราย

ต่อตัวเด็ก

๔. สื่อที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ

๕. สีที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ใช้นั้นช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

- สื่อที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด
- เด็กชอบสื่อที่ใช้นั้นเพียงใด
- สื่อที่ช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่
- สื่อที่ช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การเก็บ รักษา และซ่อมแซมสื่อ

การจัดเก็บสื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ครูผู้ดูแลเด็ก ไม่ควรใช้การเก็บสื่อเป็นการลงโทษเด็ก โดยดำเนินการดังนี้

-เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะ ประเภทของสื่อ สื่อที่เหมือนกัน จัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน

-วางสื่อในระดับสายตาของเด็ก เพื่อให้เด็กหยิบใช้ จัดเก็บได้ด้วยตนเอง

-ภาชนะที่จัดเก็บสื่อควรโปร่งใส เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่ายและควรมีมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย

-ฝึกให้เด็กรู้ความหมายของรูปภาพหรือสีที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ ประเภทสื่อ เพื่อให้เด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้ถูกต้อง การใช้สัญลักษณ์ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ควรใช้สื่อของจริง ภาพถ่าย หรือสำเนา ภาพวาด ภาพโครงร่าง หรือภาพประจุด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

-ตรวจสอบสื่อที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ จำนวนครบถ้วนหรือไม่

-ซ่อมแซมสื่อที่ชำรุด และทำเต็มสื่อที่ขาดหายไปให้ครบชุด

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูล สภาพปัญหาต่างๆของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการ

แนวทางการพัฒนาสื่อ ควรมีลักษณะ เฉพาะ ดังนี้

- ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก
- รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือปิดฝุนให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย
- ถ้าเป็นสื่อที่ครูผู้ดูแลเด็กผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้วควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อนั้น โดยลอกข้อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้น ส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในซองหรือถุงพร้อมสื่อที่ผลิต
- พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้อเนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการและเป็นของเล่น สนุกสนานเพลิดเพลิน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม แล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่ครูผู้ดูแลเด็ก สร้างขึ้นหรือกำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้มีครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย ๓ - ๖ ปีเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจโครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินเมื่อไหร่และอย่างไร ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ได้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ผลของการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก

- ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาการเด็ก
- ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา และทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังปรากฏในหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงตามความจริง

๒. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกรายวัน เหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามความต้องการ

๓. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆอย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

๔. ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลายๆครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียวหรือนำเอาผลจากการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ เช่น ประเมินการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กอายุ ๔ ปี

ปรากฏว่ายังเดินขึ้นบันไดสลับเท้าไม่ได้ ก็ต้องมาตีความว่ากำลังขาของเด็กยังมีไม่พอที่จะเดินสลับเท้าขึ้นบันได อาจสรุปได้ว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ยังไม่แข็งแรงเหมาะสมกับวัยต้องจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ส่วนขาต่อไป

๕. รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว ครูผู้ดูแลเด็ก จะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน เช่น ต้องรายงานหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างไร เป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้วางแผนช่วยเหลือเด็กได้ตรงตามความต้องการต่อไป โดยศูนย์พัฒนาเด็กจะมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานนั้นเป็นเครื่องมือหรือแบบรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าครูผู้ดูแลเด็ก มีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจจะเพิ่มเติมลงไป ในสมุดรายงาน และต้องคำนึงไว้เสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใด ข้อมูลควรจะมี ความหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ การบันทึกข้อความลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์มากกว่าในทางลบ

๖. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ครูผู้ดูแลเด็ก ต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก ครูผู้ดูแลเด็ก ควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์ฯ ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้ดูแลเด็ก ในการพัฒนาเด็กของตน

การติดต่อสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองควรจะเป็นการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง คือ จากศูนย์ฯ ไปสู่บ้านและจากบ้านมายังศูนย์ฯ กระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะผู้ปกครองจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งครูผู้ดูแลเด็ก สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กทุกคนได้เป็นอย่างดีสำหรับการติดต่อกับผู้ปกครองอาจทำได้หลายวิธีเช่น การติดต่อด้วยวาจา ได้แก่ การสนทนาด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครอง การติดต่อด้วยวิธีอื่น เช่น ป้ายติดประกาศ วารสาร ข่าวสาร ตูรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น นอกจากนี้อาจให้ผู้ปกครองอาสาสมัครมาช่วยงานผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น เล่านิทาน ร้องเพลงและอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ช่วยในเวลาเด็กทำกิจกรรมเสรี ช่วยสังเกตเด็ก บันทึกพัฒนาการและอื่นๆอีกมากมายที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงานกับครูผู้ดูแลเด็กเป็นอย่างดี

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธีดังต่อไปนี้

๑. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ ๒ แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ครูผู้ดูแลเด็กใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่า จะบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็กผู้บันทึกต้องบันทึกทุกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

๑.๒ การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้

ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยดีกว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๑.๓ แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียดเหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

๒. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

๓. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

๔. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมข้อมูลอื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงานเพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลทำงานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากครูผู้ดูแลเด็กและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มสะสมผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแคแฟ้มสะสมงานเด็กถ้าไม่มีการประเมินแฟ้มสะสมงานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยครูผู้ดูแลเด็กและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้พอดโฟลีโออย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครอง เพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มสะสมงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่ถูกของตนมีเพิ่มขึ้นจากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมา ข้อมูลในแฟ้มสะสมงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงานการขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่ศูนย์หนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทักษะคิด เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยใช้การให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ครูผู้ดูแลเด็กควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุในแฟ้มของเด็ก

ข้อควรพิจารณาในการเลือกเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มผลงาน มีดังนี้ คือ

๔.๑ ข้อมูลที่แสดงถึงระดับพัฒนาการและความสำเร็จ เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กกระทำซึ่งได้มาจากเครื่องมือการประเมิน

๔.๒ ข้อมูลที่รวบรวมจากผลงานต่างๆของเด็ก อาจให้เด็กช่วยเลือกเก็บด้วยตัวเอง หรือผู้ดูแลเด็กกับเด็กร่วมกันเลือก

๔.๓ ข้อมูลของเด็กที่ได้จากผู้ปกครอง

๕. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบ เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะบอกการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาทลงบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายกากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความที่อยู่บนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น ๓ กลุ่ม คือ น้ำหนักตามเกณฑ์น้ำหนักค่อนข้างมาก น้ำหนักค่อนข้างน้อย หากพบว่าเด็กมีน้ำหนักมากหรือน้อยกว่าเกณฑ์มากเกินไปควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที

๕.๒ การวัดเส้นรอบศีรษะ มีความสำคัญในการติดตามการเจริญเติบโตของสมอง ในเด็กที่มีเส้นรอบศีรษะเล็กกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอาจแสดงถึงความปกติของสมอง เช่น สมองเล็กกว่าปกติหรือกะโหลกศีรษะเชื่อมเร็วกว่าปกติ ซึ่งหากวินิจฉัยได้เร็วและส่งต่อเด็กไปรับการรักษาทันที่ อาจช่วยแก้ไขความพิการนี้ได้ ในทำนองเดียวกันถ้าเส้นรอบศีรษะวัดได้มากกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็ก ซึ่งแสดงถึงเด็กมีหัวโตกว่าปกติอาจเกิดจากมีน้ำในสมองมากกว่าปกติ โรคนี้หากวินิจฉัยได้เร็วและเด็กได้รับการรักษาทันที่ก็จะช่วยแก้ไขเป็นปกติได้เช่นกัน

ขนาดรอบศีรษะในเด็กอายุต่างๆ

ทารกแรกเกิด - ๗ วัน	เส้นรอบศีรษะปกติของเด็กแรกเกิดประมาณ ๓๕ เซนติเมตร
ทารกอายุ ๕-๕ เดือน	กระหม่อมหลังปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๕ เดือน
เด็กอายุ ๑ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร
เด็กอายุ ๑ ปี ๖ เดือน	กระหม่อมหน้าปิดอย่างช้าไม่เกินอายุ ๑ ปี ๖ เดือน
เด็กอายุ ๒-๕ ปี	เส้นรอบศีรษะเพิ่มขึ้นอีกปีละ ๑ เซนติเมตร

วิธีวัด ใช้สายวัดตัววัดโดยให้ด้านหน้าผ่านบริเวณคิ้ว ด้านหลังผ่านบริเวณท้ายทอยส่วนที่โหนกที่สุด

๕.๓ การตรวจสุขภาพปากและฟัน คือการตรวจสอบและรักษาสิ่งผิดปกติของฟันและปาก การรักษาให้ฟันและปากสะอาดและมีสุขภาพดีอยู่เสมอ ผู้ดูแลเด็กควรแนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไปให้ทันตแพทย์ตรวจอย่างสม่ำเสมอปีละ ๑-๒ ครั้ง

นอกจากนี้ผู้สอนควรเข้าใจวิธีดูแลฟัน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อแนะนำเด็กและผู้ปกครองเพื่อดูแลรักษาฟันให้ดีอยู่เสมอ เช่น การแปรงฟันได้แนะนำให้วางแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ถูไปมาสั้นๆในแนวนอนให้ทั่วถึงฟันทุกซี่ในปากทั้งด้านหน้าและด้านหลังควรแปรงฟันทุกครั้งหลังกินนมหวานหรือหลังมื้ออาหาร

๕.๔ การรับวัคซีนป้องกันโรคชั้นพื้นฐาน การให้ภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะทำให้เด็กไม่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคตับอักเสบ โรคโปลิโอ บาดทะยัก ไอกรน และอื่นๆซึ่งอาจจะทำให้เด็กพิการหรือถึงแก่ชีวิตได้ กำหนดเวลาการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๕

การบริหารจัดการหลักสูตร

การนำหลักสูตรปฐมวัยไปใช้ให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมีบทบาทดังนี้

๑. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร และมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒ คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กที่เหมาะสม โดยควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

-มีวุฒิการศึกษาด้านอนุบาล, ปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

-มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค

-มีบุคลิกความเป็นครู เข้าใจธรรมชาติของเด็ก

-พูดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้

-มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

-มีความอดทน ชยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อเด็ก

-มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆของเด็ก และตัดสินใจปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผลและเป็นธรรม

-มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์

๑.๓ ส่งเสริมการจัดการบริการทางการศึกษาให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาคและปฏิบัติตามที่กำหนดยกเว้นกรณีพิเศษ

๑.๔ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก ให้ความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๑.๕ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กรายบุคคล

๑.๖ นิเทศ ติดตาม กำกับการใช้หลักสูตรและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

๒. บทบาทครูผู้ดูแลเด็ก

๒.๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตนเอง และครูผู้ดูแลเด็กกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน

๒.๒ ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพตัวของเด็ก และหลักทางวิชาการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

๒.๓ กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง

๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

๒.๕ สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

๒.๖ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๗ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

๒.๘ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

๒.๙ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

๒.๑๐ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น ภูมิใจในตัวเองและกล้าแสดงออก

- ๒.๑๑ ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- ๒.๑๒ จำแนกพฤติกรรมเด็ก เพื่อหาแนวทางส่งเสริม หรือแก้ปัญหารายบุคคล
- ๒.๑๓ ประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตาม ศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ๒.๑๔ ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- ๒.๑๕ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อ การเรียนรู้
- ๒.๑๖ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ และทันต่อข่าวสาร เหตุการณ์เสมอ
- ๒.๑๗ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการ ประเมินผลการเรียนรู้
- ๒.๑๘ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้

๓. บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

- ๓.๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผน การเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และเด็ก
- ๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็ก ตามศักยภาพ
- ๓.๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- ๓.๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก
- ๓.๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดย ประสานความร่วมมือกับครูผู้ดูแลเด็ก
- ๓.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การ พัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- ๓.๘ มีส่วนรวมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และประเมินผลการจัดการของศูนย์พัฒนา เด็กปฐมวัย

๔. บทบาทของชุมชน

- ๔.๑ มีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ในบทบาทของคณะกรรมการศูนย์ฯ สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง
- ๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๔.๓ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
- ๔.๔ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๔.๕ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นแหล่งวิทยาการของ ชุมชน
- ๔.๖ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ทำหน้าที่ เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๔.๗ ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยด้านวิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างและ พัฒนาเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัย มีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมกับรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผนและดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบ เครือข่าย ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไป ทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ต่อไป

ภาคผนวก

ประกาศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

ที่ ๑๓ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระพังโหมได้มีคำสั่งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล
ในสังกัด พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละระดับชั้น เพื่อใช้สอนในชั้นที่
รับผิดชอบ นั้น เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทันใช้งานในปี
การศึกษา ๒๕๖๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้น
ปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี) ดังนี้

๑. นางภัทสรพรรณ	ตรีสุคนธ์	ตำแหน่งครู	ประธานอนุกรรมการ
๒. นางสาวณัชชากร	บุญนางวงษ์	ผู้ดูแลเด็ก	อนุกรรมการ
๓. นางสาวบุษราภรณ์	ศิริเรือง	ผู้ดูแลเด็ก	อนุกรรมการ / เลขานุการ

อนุกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย ตามหลักสูตรปฐมวัยปี ๒๕๖๐
๒. ดำเนินการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พัฒนาการประเมิน
พัฒนาการ
ให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
๓. กำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กเป็นไปตาม
มาตรฐานที่กำหนด
๔. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี) ให้เป็นรูปเล่มที่
สมบูรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

จำเอก

(สนธิ ชมเทศ)

หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

ประกาศคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล
เรื่อง อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี)
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองปลาไหล

.....

ตามที่ คณะอนุกรรมการได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ ๑ (๓ - ๔ ปี) นั้น

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้เอกสารหลักสูตรนี้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

จ.อ.

(สนธิ ชมเทศ)

หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กวัดหนองปลาไหล